

STANOWISKO - CEWNIKOWANIE MĘŻCZYŹN

Stanowisko Konsultanta Krajowego w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego
dotyczące cewnikowania pęcherza moczowego u mężczyzn przez pielęgniarki rodzinne

Warszawa 15.03.2007 r.

Odkąd pracuję w służbie zdrowia przy cewnikowaniu mężczyzn stawiano pytanie: czy jest to czynność pielęgniarstwa czy wyłącznie lekarska. Poniższy tekst jest kolejnym spojrzeniem na stary problem.

W odpowiedzi na zapytania dotyczące cewnikowania pęcherza moczowego u mężczyzn przez pielęgniarki rodzinne, **uprzejmie wyjaśniam:**

Pielęgniarka rodzinna będąca świadczeniodawcą w zakresie POZ z którym Fundusz zawarł umowę, bądź zatrudniona u świadczeniodawcy, z którym Fundusz zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej POZ, zobowiązana jest do udzielania świadczeń, w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2005 r., w sprawie zakresu zadań lekarza, pielęgniarki i położnej podstawowej opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2005 r., Nr 214 poz. 1816). Rozporządzenie powyższe w części dotyczącej udzielanych świadczeń leczniczych przez pielęgniarkę POZ, wskazuje na cewnikowanie pęcherza u kobiet (zał. Nr 2 cz. II A pkt 6, ppkt 4). **Tak więc zakres zadań pielęgniarki POZ nie obejmuje cewnikowania mężczyzn.**

Jednocześnie należy zauważyć, iż wskazane powyżej rozporządzenie pozostaje w sprzeczności z rozporządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 2 września 1997 r., w sprawie zakresu i rodzaju świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych wykonywanych przez pielęgniarkę samodzielnie, bez zlecenia lekarskiego oraz zakresu i rodzaju takich świadczeń wykonywanych przez położną samodzielnie (Dz. U. Nr 116 poz. 750), stwierdza ono, że pielęgniarka wykonując świadczenia lecznicze jest uprawniona samodzielnie bez zlecenia lekarskiego do „... zakładania cewnika do pęcherza moczowego i usuwania założonego cewnika...” (§ 1 ust 1 pkt 3 e).

Pragnę jednak stwierdzić, iż pielęgniarki w trakcie realizacji programu kształcenia zawodowego zarówno na poziomie licencyjnym jak i magisterskim nie nabywają umiejętności praktycznych w zakresie cewnikowania mężczyzn. Takich umiejętności nie mają również możliwości nabyć w trakcie kursu kwalifikacyjnego, czy specjalizacji w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego.

Dlatego aby uniknąć komplikacji wynikających z braku doświadczenia i umiejętności w cewnikowaniu mężczyzn, pielęgniarki nie powinny być „zmuszane” do wykonywania tego świadczenia.

Jednocześnie przypominam, że art. 22 ust. 4 i 5 Ustawy o Zawodach Pielęgniarki i Położnej daje pielęgniarce i położnej prawo odmowy wykonania zlecenia lekarskiego, podając niezwłocznie przyczynę odmowy na piśmie. Mając na względzie rozbieżności w interpretacji uprawnień pielęgniarek do cewnikowania mężczyzn, jako konsultant krajowy zamierzam wystąpić do Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych o podjęcie wspólnych działań dotyczących nowelizacji rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 2 września 1997 r. w sprawie zakresu i rodzaju świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych wykonywanych przez pielęgniarkę samodzielnie, bez zlecenia lekarskiego oraz zakresu i rodzaju takich świadczeń wykonywanych przez położną samodzielnie.